

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Salarium

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

*Excommu-
nicatio.*

Et ab eo peti.

*Et adhiberi
materia du-
bia, & dubia
potestas.*

*Sacramenta
possunt ad-
ministrari
eum jurisdic-
tione proba-
bili.*

*Numerus
Sacramento-
rum.*

fitionis talem ministrum excusant; quia necessitas proximi, in cuius subsidium Sacramenta sunt instituta, præponderat præcepto de ministrandis illis in gratia. Hac enim ratione, cum necessitas urget, multa fiunt circa personam Principis, quæ extra necessitatem irreverentiam maximam continerent, *part. 5. tractat. 13. resolutione 74.* (Et quod dictum est de peccato, diximus etiam de excommunicatione *V. Excommunicat. à numero 16.* Ministrare autem cum excommunicatione minori, etiam seclusa necessitate, non est peccatum, ut dictum est *ibid. numero 67.* Quid dicendum sit de interdicto, & suspensione, vide *V. Interdicti personarum, & V. Suspendio.* An autem quis petere possit Sacramenta à malo ministro, vide *V. Scandalum numero 9. 10. & 17.*

Ob eandem rationem diximus *V. Opinio probabilis, numero 7. & 8.* urgente necessitate, conferri posse Sacramentum cum materia dubia, & cum dubia potestate: quia in his casibus Sacramentum in favorem animarum cedit iuri suo: possunt administrari Sacramenta cum iurisdictione probabili, relicta certa, *part. 9. tract. 7. resolutione 59.* & ut bono pœnitentis consulatur, & damnum evitetur in congrua necessitate. *ibid. §. Nota tamen.*

12. † Sacramenta sunt septem: Baptismus, Confirmatio, Pœnitentia, Eucharistia, Extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium, de quibus in particulari sigillatim sub propriis nominibus actum est. †

SACRILEGIUM.

*Sacrilegium
quid?
Et cuius fori?*

1. † Sacrilegium dicitur omne peccatum contra virtutem Religionis, quasi sacri læsio, seu violatio rei, loci, aut personæ sacræ, non tamen temporis, ut dictum est *V. Circumstantia, numero 106.* Estque delictum mixti fori, ut dictum est *V. Crimina mixti fori, num. 4.*

2. Est itaque sacrilegium omne peccatum contra votum. At quamvis de eadem re plura vota emissa sint, unum peccatum est ea, violare unico actui, idque probabiliter, etiamsi unum illorum sit simplex, aliud solemne. Sacrilegium etiam est non solum copula, sed etiam tactus impudici, cum persona religiosa. Vide *V. Circumstantia, à numero 20.* Item violenta sanguinis effusio facta in Ecclesia, aut homicidium; vel etiam pollutio voluntaria, ut dictum est *V. Pollutio Ecclesia, numero 4.* Furtum rei sacræ de loco sacro, vel non sacræ de sacro, vel sacræ de non sacro. Vide *V. Circumstantia. Vbi.* Sacrilegium est simonia, fractio sigilli Sacramentalis, & Sacramenti suscepio, vel ministratio in mortali, juxta dicta, vel dicenda *V. Simonia, V. Sigillum & V. Sacramentum.*

SALARIVM.

1. † Salarium est merces laboris. Et Salarium debetur famulis, & operariis, Non debetur quamdiu laboraverint, aut per ipsos famulo pro non steterit, quin postquam conduttore in firmitate sunt, laboraverint. † In primis ergo dominus, non tenetur solvere salarium servo pro tempore firmitatis. Immo potest ab eo exigere expensas, nisi sit pauper tantæ firmitatis, ut ex charitatis regula ministrare illi debeat medicinas, & alimenta. *Filliuc. tom. 2. tract. 28. part. 2. cap. 4. num. 84. & alii, contra Speculatorem in tit. de locat. §. postquam tam plenè, num. 20. part. 1. tr. 8. resol. 86.*

2. Secundò, si per conductorem stetit, etiam fortuito, ne conductus operam suam præstiterit, tenetur salarium ei solvere: non solum in foro fori, ex leg. si adde, §. cum quidam. ff. de locat. sed etiam in foro conscientiæ;posito, quòd conductus aliam mercedem invenire, aut aliter cum fructu laborare non potuit. Secus si conductor maturè illum monuisset, & salarium ab alio acquirere, vel

vel in re propria, laborare potuisset, nam tunc culpa sua non esset lucratus. Valerius V. *Locatio diff. 3. part. 3. tract. 6. resol. 1. 4* idem dicit Gurtierrez de salario annuo, pacto inter advocatum, aut procuratorem, & partes. Vide V. *Advocatus, numero 5.*

Famulo fugienti infra annum, debetur rata salarii.

Quid si con- venerit cum domino de pretio infimo?

Aut injusto?

Et an filius petere possit salarium à patre mercadore, &c. pro opere à se in eo officio exhibitio?

3. Famulus conductus per annum, & fugiens infra annum, in foro fori amittit salarium, ut ait Bartolus. In foro conscientiae debetur ei rata, etiamsi nolit redire; nisi tantumdem damni esset domino sua discessio. Valerius *diff. 4. part. 3. tr. 5. ref. 15.*

4. Ubi famulus convenit cum herede de pretio justo, licet infimo, non potest sibi facere compensationem, ait Villalobos *tom. 2. tractat. 25. diff. 13. numer. 6.* quia nulla ipsi irrogatur injuria (qua etiam ratione factores convenientes de pretio justo, quamvis infimo, cum domino vestis, non possunt absque ipsius voluntate; saltem praesumpta, retinere sibi reliquias notabiles panni, vel ferici, titulo modici pretii. *Vbi infra & part. 4. tractat. 4. resol. 176.*) Immo Valerius *diff. 9. numer. 2.* ait, id verum esse etiamsi convenit de pretio minori injusto, si dominus ipso instante esset facile solutus justum. Et etiam si famulus postea praestaret illi servitia magna & extraordinaria; nam haec non ponunt debitum legalum, sed solius gratitudinis, in recipiente. Verum contra hos auctores insurgit Bellius *lib. 14. quaestio. 15. numer. 9. part. 3. tract. 6. resol. 16.* Et Suarez *in 3. p. tom. 3. disp. 26. sect. 4.* pro certo supponit, quod si famulus de pretio injusto convenisset paupertate coactus, posset sibi damnum relarcire. *part. 2. tr. 14. ref. 7. 8. Sed haec.*

5. Filius in sententia Molinae *tom. 1. tract. 2. disp. 234.* non potest à patre mercatore, caupone, &c. pro opera in illo officio à se impensa salarium petere, quia dum filius est in domo patris videtur obligatus ad operas obsequiales. Layman tunc & probabiliter tenet, posse *lib. 3. sect. 5. tract. 4. cap. 8. num. 6.* quia illud lucrum, quatenus proveniens ex bonis patris & ex opera simul filii, videtur

numeratum partim inter profecticia, partim inter adventicia. Si ergo pater totum sibi lucrum retineat, nec aliquid filio societatis veluti jure relinquat, tenetur illi salarium, quod extraneo deberet, praebere, saltem si exigat, quod si hic metu reverentiae ab exigendo repellatur, posse clam sibi prospicere, computatis expensis sustentationis. *part. 4. tr. 4. ref. 66.*

6. Commissarii agentes eodem tempore negotia duorum, non possunt integrum ab utroque salarium capere. Vide V. *Commissarii.*

S C A N D A L U M.

I. Scandalum appellatur, dictum, Saut factum, spiritualis ruinae occasionem alteri praebens. Duplex est, activum & passivum, illud est positio laquei vel occasionis, seu ipsum dictum vel factum: hoc ruina ipsa ejus, qui peccat. Rursus, scandalum activum duplex est; unum per se, aliud per accidens. Scandalum per se contingit, cum quis opus illud elicit; vel dictum profert, ea intentione, ut proximus peccet; aut cum opus ipsum, vel dictum ex natura sua, vel circumstantiis, tale est, ut sufficiat ad lapsum spirituales alterius († vel etiam, cum quis proximum non inducit, sed illi ad peccatum disposito cooperatur, ipsumque adjuvat ad peccandum, ut dictum est V. *Peccato cooperari. †*) Per accidens verò contingit, quando nec operantis intentio, nec operis natura, aut circumstantia eò tendit, ut alter ruat; sed prava peccantis dispositione fit, ut occasionem peccandi inde hauriat; ubi non est. † Scandalum per se est ex suo genere peccatum mortale, aut contra praecipuum correctionis fraternae, aut contra generalem virtutem charitatis, qua tenentur proximum corporaliter, & spiritualiter diligere, & sic dirigere potius in viam salutis, quam ab ea seducere. † Scandalum

Kkkkk 2